

Projekt STEP - ulotka informacyjna

Zapylacze wspomagają wydajność gospodarstw

Owady zapylające przyczyniają się do uzyskania plonów ze 150 (84%) uprawianych w Europie roślin

Zapylanie i produkcja nasion tych roślin zależy częściowo lub całkowicie od owadów zapylających

Roczne korzyści uzyskane dzięki owadom zapylającym na terenie Europy szacuje się na 22 miliardy EUR

Dzikie pszczoły i inne owady, podobnie jak pszczoła miodna są ważnymi zapylaczami

Stan obecny i przewidywane zmiany wśród owadów zapylających w Europie projekt STEP
www.step-project.net

Trzy dzikie pszczoły.
Zdjęcie:
Hajnalka Szentgyörgyi

Przyczyniając się do zwiększenia, jak i poprawy jakości plonów, owady zapylające mają podstawowe znaczenie dla wydajności wielu ważnych europejskich upraw (Ramka 1). Udomowiona pszczoła miodna może zapylać niektóre rośliny, jednak to dzikie zapylacze, takie jak trzmiele, pszczoły samotne i bzygi są prawdopodobnie najważniejszymi zapylaczami w Europie. Przykładowo, w Wielkiej Brytanii, pszczoła miodna jest w stanie zapylić tylko jedną trzecią upraw owadopylnych, a większość tej pracy wykonują dzikie zapylacze.

Ramka 1: Uprawy zapylane przez owady

- Owoce – jabłka, pomarańcze, pomidory, gruszki, brzoskwinie, melony, cytryny, truskawki, maliny, śliwki, morele, wiśnie i czereśnie, kiwi, mango, porzeczki
- Warzywa – marchewka, cebula, papryka, dynia, bób, cukinia, fasola, bakłażan, kabaczki, ogórki, soja
- Uprawy przemysłowe – bawełna, rzepak, gorczyca, gryka
- Nasiona i orzechy – słonecznik, migdały, kasztany jadalne
- Rośliny przyprawowe – bazylia, szalwia, rozmaryn, tymianek, kolendra, kminek, koper
- Rośliny paszowe dla zwierząt – lucerna, koniczyna, nostryk
- Rośliny, z których pozyskuje się olejki eteryczne – rumianek, lawenda, wiesiołek

Zapylacze są zagrożone

W ostatnich dekadach nastąpił w Europie drastyczny spadek liczebności zarówno pszoły miodnej jak i dzikich pszczoł. W latach 1985-2005 na obszarze Europy wyginęło ok. 16% rodzin pszczoły miodnej, a w Anglii, Niemczech, Czechach oraz Szwecji, te liczby są jeszcze większe. Również trzmiele i pszczoły samotne zanikają w wielu miejscach Europy. Powody takiego spadku liczebności są różne, między innymi zanik siedlisk roślin kwiatowych, szkodniki i choroby, a także nadmierne stosowanie agrochemikaliów. Równocześnie uprawia się coraz więcej roślin wymagających zapylania.

Dzikie zapylacze zwiększają plony i obniżają ryzyko

- Dzikie pszczoły mogą stanowić bufor zabezpieczający przed skutkami strat w pszczołach miodnych. W Europie jest ponad 2 500 gatunków dzikich pszczoł. Uzależnienie od jednego zapylacza, jakim jest pszczoła miodna, jest strategią bardzo ryzykowną. Jeśli choroba lub inny czynnik spowoduje spadek liczebności pszczoł miodnych, przy braku innych zapylaczy, produkcja rolna obniży się. Dzikie pszczoły stanowią „polisę ubezpieczeniową”, zmniejszając wahania plonów w latach, jak również mogą zapylić plony w sytuacji utraty pszczoły miodnej lub wysokich kosztów wynajęcia wynajęcia ich rodzin.
- W przypadku kilku upraw dzikie pszczoły są bardziej wydajnymi zapylaczami niż pszczoła miodna, przykładem jest murarka ogrodowa zapylająca jabłonie, czy trzmiele zapylające fasolę.
- Trzmiele są w stanie wprowadzić w wibrację odwiedzane podczas zapylania kwiaty pomidorów, papryki i czarnej jagody, których pszczoła miodna nie potrafi zapylić.
- Murarki ogrodowe i trzmiele mogą furażować w niższych temperaturach niż pszczoła miodna, takich przy których te ostatnie nie są w stanie już oblatywać plonów.
- Gospodarstwa podtrzymujące zdrowe zespoły dzikich zapylaczy mogą obniżyć koszty produkcji, unikając potrzeby wynajęcia rodzin pszczelich do zapylania.

Co można zrobić, by pomóc zapylaczom?

- Wybierać program rolno-środowiskowy wspomagający dzikie zapylacze, np. poprzez tworzenie miedz lub siedlisk dla pszczoł.
- Używać agrochemikaliów w sposób przyjazny dla zapylaczy, unikając stosowania pestycydów szkodliwych dla pszczoł oraz obniżając stosowanie herbicydów hamujących wzrost roślin kwiatowych.
- Pozostawiać na polach uprawnych niezagospodarowane połacie porośnięte roślinami kwiatowymi, służące zapylaczom jako źródło pokarmu i miejsce schronienia.
- Wysiewać masowo kwitnące uprawy (np. rzepak, koniczyna i bób) jako część płodozmianu, dostarczając w ten sposób dodatkowe źródło nektaru i pyłku dla pszczoł i innych owadów.

STEP to akronim utworzony na podstawie angielskiego tytułu projektu “Status and trends of European pollinators” (No. 244090-STEP-CP-FP), w ramach którego prowadzone są prace badawcze nad ochroną owadów zapylających oraz gospodarowaniem ich usługami. Dowiedz się więcej na: www.STEP-project.net

© Designed & printed by **PENSOFT**
<http://www.pensoft.net/projects>

WIĘCEJ INFORMACJI NA:

<http://www.minrol.gov.pl/pol/Jakosc-zywnosci/Rolnictwo-ekologiczne/Inne-strony-na-temat-rolnictwa-ekologicznego/>

